

1 מתרצת הגמרא: צְרִיכֵי – צריך גם את המשנה בעבודה זרה וגם את
 2 משנתינו, דְּאֵי מְהָתָם – שאם היתה נשנית רק המשנה בעבודה זרה,
 3 הָיָה אֲמִינָא, שלא החמירו חכמים לאסור את כל התערובת אלא
 4 במקום שההפסד הוא רק לְהִדְיוּט, כמו שם שנתערב יין נסך בין
 5 חולין, אֲכָל באופן המובא במשנתינו שנתערב האיסור הנאה בזבח,
 6 ויש בכך הפסד לְגִבּוּת, אִימָא – נאמר שלא החמירו חכמים
 7 שֶׁנִּפְסְדִינְהוּ לְבוֹלְהוּ, אלא יעשו תקנה שיתבטל איסור ההנאה
 8 בבהמות הקדשים, ולאחר מכן ירעו כל הבהמות עד שיפול בהם מום
 9 ויפדו, ובכסף הפדיון יקנו בהמות לקרבן מאותו המין שבתערובת.
 10 לפיכך השמיעתנו משנתינו שגם במקום שיש הפסד לגבוה לא מועיל
 11 ביטול. וְאֵי מְהָתָא – ואם היתה נשנית רק משנתינו, הָיָה אֲמִינָא, הֲנִי
 12 מִיָּלִי – היכן החמירו חכמים שלא יועיל ביטול, בתערובת של קְדָשִׁים,
 13 משום דְּמַאִים להקריב בהמות לה' כשמעורבת בהם בהמה האסורה
 14 בהנאה, אֲכָל בתערובת של חולין דְּלֹא שייך הטעם של מַאִים, אִימָא
 15 – נאמר שהבהמות שהם אִיסוּרֵי הֶנְאָה לִיבְטְלֵי בְרוּפָא – ברוב בהמות
 16 חולין, לפיכך צְרִיכָא – צריך גם את המשנה בעבודה זרה, להשמיענו
 17 שאף איסורי הנאה שהתערבו בחולין אינם בטלים אפילו בריבוא.
 18 הגמרא מבררת מדוע בהמות האסורות בהקרבה שהתערבו בזבחים
 19 אינם בטלים ברוב. שואלת הגמרא: וְנִיבְטְלוּ הַבְּהֵמוֹת הַאֲסוּרוֹת
 20 בַּהֲקֻרְבָּה בְרוּפָא, כשם שבכל תערובת איסור והיתר האיסור בטל
 21 ברוב.

22 מנסה הגמרא לתרץ: וְכִי תִימָא – ואם תאמר שהחמירו בהם חכמים
 23 שלא יתבטלו משום דבהמות חֲשִׁיבֵי, לפי שיש בני אדם שמקפידים
 24 למוכרם במנין מדוקדק ולא באומדן או כל העדר יחד, וְמַחֲמַת
 25 חשיבותם לֹא בְטָלִי, הִנִּיחָא לְמַאן דְּאָמַר במשנה המובאת להלן
 26 (ע"ב) 'כֹּל שֶׁדָּרְבּוּ לִימְנוֹת שְׁנִינּוּ' – שכל דבר שהרבה בני אדם
 27 מקפידים למוכרו אחד אחד על פי מנין, אף שיש בני אדם שאין
 28 מוכרים אותו במנין אלא באומדן הרי הוא חשוב ואינו בטל, שלפי זה
 29 שייך לומר שאף בהמות אינם בטילות ברוב משום שהרבה בני אדם
 30 מקפידים למוכרם דווקא במנין, אף שיש בני אדם שאינם מקפידים
 31 למוכרם במנין אלא מוכרים עדר שלם יחד, או מוסיפים ללוקח מעט
 32 יותר כנגד מעותיו. אֲלֵא לְמַאן דְּאָמַר 'אֵת שֶׁדָּרְבּוּ לִימְנוֹת שְׁנִינּוּ' –
 33 שבמשנה בסמוך שנינו רק דברים שאינם בטלים ברוב משום שהכל
 34 מוכרים אותם במנין ולא במשקל או באומדן, אבל דברים שיש בני
 35 אדם שמוכרים אותם גם באומדן בטלים ברוב, מַאִי אִיבָא לְמִימָר,
 36 הלא בהמות אינן נמכרות רק במנין אלא גם על ידי אומדן או על ידי
 37 מכירת עדר שלם, ואם כן מדוע אינן בטלות ברוב.
 38 הגמרא מביאה את המשנה שעליה נחלקו האמוראים אם 'כל שדרכו
 39 לימנות' שנינו בה או 'את שדרכו לימנות' שנינו בה: דְּתִנְן – שכן שנינו
 40 במסכת ערלה (פ"ג מ"ו), מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲבִילֵי תִילְתָן – חבילות של מין
 41 קטנית שמתמשים בו כתבלין למתק את הקדירה, שֶׁל כֻּלְּאֵי הַכֶּרֶם
 42 – שאסורין בהנאה מחמת שנזרעו בכרם באיסור כלאים,

זבחים דף עב עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) קעא

28 ערלה אוסר את תערובתו משום עֲרֵלָה, והם אגוזי פרך ורימוני בֶּדֶן
 29 וחביות של יין סתומות, וְהָרְאוּי לְכֵלְאֵי הַכֶּרֶם – ודבר ששייך בו
 30 איסור כלאי הכרם אוסר את תערובתו משום כֵּלְאֵי הַכֶּרֶם, והם
 31 חביות סתומות, חילפי תרדין, קלחי כרוב, דלעת יונית וככרות של
 32 בעל הבית.

33 מביאה הגמרא מחלוקת אמוראים בביאור שיטת רבי מאיר: וְאִי־תֵמַר
 34 עֲלֶיהָ – ונאמר על משנה זו, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, 'אֵת שְׁדֵרְכּוֹ לִי־מִנּוֹת
 35 שְׁנִינּוֹ' בדבריו של רבי מאיר, דהיינו שרבי מאיר שסבר שגם חבילות
 36 תלתן אוסרות את כל התערובת, אינו סובר שכל הדברים האסורים
 37 שיש שמוכרים אותם במנין, אוסרים את כל התערובת ואינם בטלים
 38 ברוב, אלא רק דברים שכולם מקפידים למכור אותם במנין, שלהם
 39 ישנה חשיבות ואינם בטלים ברוב, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר, 'כֹּל
 40 שְׁדֵרְכּוֹ לִי־מִנּוֹת שְׁנִינּוֹ' בדבריו של רבי מאיר, דהיינו שרבי מאיר
 41 סובר שכל דבר שהרבה מוכרים אותו במנין, אפילו אם ישנם אנשים
 42 שאינם מקפידים למוכרו במנין, אינו בטל ברוב. וחכמים סוברים
 43 שתלתן בטל ברוב, משום שרק ששת הדברים שנימנו לעיל שהם
 44 דברים חשובים מאוד בפני עצמם אינם בטלים.

45 עתה חוזרת הגמרא לבאר את השאלה שפתחה בה, מדוע לא
 46 בטלים הבהמות הפסולות בזבחים הכשרים: הַנִּיחָא לְרִישׁ לְקִישׁ
 47 הסובר שכל דבר שדרך הרבה בני אדם למנותו אינו בטל, לפיכך אף
 48 בהמות שרגילים הרבה למכרם במנין אינן בטלות, אֶלֶּא לְרַבִּי יוֹחָנָן
 49 הסובר שרק דבר שדרך כולם למנותו אינו בטל, מֵאֵי אִיכָא לְמִיטְרָא,
 50 הלא בהמות אין דרך כולם למוכרם במנין, ואם כן מדוע אינן
 51 בטלות.

52 מיישבת הגמרא: אָמַר רַב פִּפְסָא, הָאֵי תַנָּא – התנא של משנתינו,
 53 תַּנָּא דְלִיטְרָא קְצִיעוֹת הוּא – הוא התנא המובא בברייתא של
 54 ליטרא קציעות, דְאָמַר

1 יְדִלְקוּ, משום שנאמר בכלאי הכרם (דברים כב ט) 'לא תִזְרַע כְּרָמְךָ
 2 כְּלָאִים פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלֶאכָה הַזֶּרַע' וגו', ודרשו חכמים (קידושין נו) מ'פֶּן
 3 תוקדש' פֶּן תוקד אש, כלומר שציותנו התורה שלא לזרוע כלאים פֶּן
 4 תאסר התבואה בהנאה ויצטרך לשורפה. נִתְעַרְבוּ חבילי התלתן
 5 הללו בְּאַחֲרִים – בחבילי תלתן של היתר (ואחר כך נתערבו כל
 6 חבילות התלתן הַאֲחֲרִים – האסורות והמותרות בְּחבילי תלתן של
 7 היתר אַחֲרִים), בּוֹלֵן – כל חבילות התלתן יְדִלְקוּ, דְבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
 8 וְחֻכְמִים אֹמְרִים, יַעֲלוּ – יתבטלו חבילות התלתן האסורים בְּאַחַד
 9 וּמֵאַתְּיָם, דהיינו שאם יש בהיתר שיעור מאתים כנגד אחד של
 10 איסור, שזוהו שיעור המועיל לבטלו אזי כל התערובת מותרת. וטעמו
 11 של רבי מאיר שסבר שלא מועיל ביטול, משום שְׁהֵיָה רַבִּי מֵאִיר
 12 אָמַר, כֹּל דְּבַר שְׁדֵרְכּוֹ לִי־מִנּוֹת – להמכר במנין אחד אחד, הרי הוא
 13 מְקַדָּשׁ – אוסר את כל התערובת ואינו בטל, ולכך אף תלתן, כיון
 14 שדרכו להמכר במנין, אינו בטל. וְחֻכְמִים אֹמְרִים אֵינוֹ מְקַדָּשׁ – אין
 15 דבר איסור אוסר את כל התערובת אֶלֶּא שְׁשֶׁה דְבָרִים הַשְּׁנוּיִים
 16 במסכת ערלה (פ"ג מ"ז) בְּלֶבֶד, שהם דברים חשובים ביותר ולפיכך
 17 אינם בטלים, וְרַבִּי עֲקִיבָא אָמַר שִׁשְׁנָם שְׁבַעֲהָ דְבָרִים חֻשׁוּבִים
 18 ביותר שאינם בטלים. וְאֵלּוּ הֵן שֶׁשֶׁת הַדְּבָרִים הַחֻשׁוּבִים שֵׁאִינָם
 19 בטלים לעולם: א. אֶגְזוּי פֶּרֶךְ – אגוזים הבאים ממקום שנקרא פרך.
 20 ב. וְרִימוֹנֵי כְּאֶדָן – רימונים הבאים ממקום שנקרא באדן. ג. וְחֻבִּיּוֹת
 21 סְתוּמוֹת שִׁישׁ בְּתוּכָם יֵינן וְשִׁמְן שֶׁל עֲרֵלָה או כְּלָאֵי הַכֶּרֶם. ד. וְחִילְפֵי
 22 – עלים של תְּרֵדִין. ה. וְקִילְחֵי כְּרוּב הגדלים בארץ ישראל, שהם
 23 גדולים כאילן כמבואר במסכת כתובות (קיא) וְחֻשׁוּבִים בְּיִתְרָא. ו.
 24 וְדִלְעַת יוֹנִית – הגדילה בארץ יון. רַבִּי עֲקִיבָא מוֹסִיף עַל שֶׁשֶׁת
 25 הַדְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים אֶף אֵת כְּפָרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהֵם גְּדוּלִים
 26 וְחֻשׁוּבִים. מְסִימָת הַמִּשְׁנָה, שֶׁשֶׁת הַדְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים אֵינָם אוֹסְרִים אֵת
 27 תְּעֻרְבָתָם בְּאִיסוּר אֶחָד, אֶלֶּא הָרְאוּי לְעֲרֵלָה – דבר ששייך בו איסור